СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 236. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця 9-го жовтня 1936. — VOL. XLIV. No. 236. Jersey City, N. J., Friday, October 9, 1936. THREE CENTS

ГОЛ ОБОРОНЯЄ ТОРГОВЕЛЬНУ ПОЛІТИКУ УРЯДУ

МИНЕАПОЛИС. — У Муніципальнім Авдиторіюмі, де кілька днів тому ґубернатор Ландон виголошував промову проти фармерської політики Рузвелтової адміністрації, секретар стейту, Кордел Гол, виголосив промову, в котрій відповідав на критику Ландона.

Гол признав Ландонові, що американського фармера продано, але заперечив, буцімто його продав уряд Рузвелта, бо продала американського фармера адміністрація Гувера. Потім Гол старався доказати, що міжнародні договори, заключені урядом Рузвелта, мали на ціли захорону інтересів американських фармерів, а що вони досягнули свою ціль, видно з того, що ріжні чужі уряди на основі цих договорів обнижили свої мита на американські продукти та піднесли квоти на довіз американських товарів.

Американсьий фармер, — говорив Гол, — замісць стратити ринки, як казав Ландон, зискав їх. Американська загранична торговля зросла з 1 біліона 600 міліонів долярів у 1932-гім році на 2 біліони 280 міліонв долярів у 1935-тім році.

ЛАНДОН КРИТИКУЄ РУЗВЕЛТА ЗА ЗАЯВИ ПРО БОНУС.

ТОПІКА (Канзас). — Ґубернатор Ландон критикував промову президента Рузвелта, виголошену в Питсбурґу, а передовсім той її уступ, у котрім Рузвелт говорив, що уряд уже виплатив півтора біліона долярів ветеранам великої війни.

Ландон каже, що уряд заплатит ветеранам позиченими грішми, які він добув через випущення бондів; а що ці бонди прийдеться заплатити, то тих півтора біліона долярів треба рахувати довгом федерального скарбу.

ТАВНСЕНД ЗА ЛАНДОНА.

САН ФРАНСІСКО (Каліфорнія). — Д-р Френсіс Тавнсенд, основник руху за пенсії на старі роки, припоручив своїй орґанізації в стейті Каліфорнія підпирати при президентських виборах Ландона.

Він не радить голосувати за Лемке й називає Рузвелта „заклятим ворогом".

АНҐЛІЯ ПРОПОНУЄ НОВУ ТРИДЕРЖАВНУ УГОДУ.

ВАШИНҐТОН. — Анґлійський уряд запропонував урядові Злучених Держав відновити угоду Злучених Держав, Анґлії і Японії про непобільшування фортифікацій і фльотних баз на Тихому океані.

Уряд іще не дав на цю пропозицію офіційної відповіди, але Свонсон, секретар фльоти, та Стендлі, начальник фльотних операцій, уже заявили ґазетярам коротко, що проти всяких нових фортифікацій мають повстати нові фортифікації, себто, що Америка мусить фортифікуватись, як інші держави фортифікуються. Їх заява видно була звернена проти Японії.

АФЕРА З ПРОДАЖЕМ ЛІТАКІВ РОСІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатський комітет для амуніції видав заяву, що він не має причини далі розсліджувати закиду проти Еліота Рузвелта, сина президента, що, мовляв, він збирався продати Росії військові літаки, бо продаж не був переведений і тимсамим Еліот Рузвелт не зробив нічого протизаконного.

ПІКЕТИ ПІД ПОЛЬСЬКИМ КОНСУЛЯТОМ.

НЮ ЙОРК. — Під польським консулятом появились пікети. Їх представники пояснили ґазетам, що вони є поляками й протестують проти „дикого" засуду польським урядом „російського" студента Сергія Притицького на смерть за стріляння до шпигуна. Пікети передали консулеві письмо, в котрім домагаються знесення присуду смерти.

СУД ЗА БОМБОВИЙ ЗАМАХ.

ВИЛКС БЕРИ (Па.). — Розправа проти Михайла Фуґмана, 52-літнього майнера, бувшого ветерана німецької армії, обвинуваченого за вислання почтою бомби минулої Великої Пятниці та вбиття нею Томаса Малонія, предсідника майнерської юнії „Антресайт Майнерс оф Пенсилвенія", покінчилась признанням обвинуваченого винуватим закиненого йому злочину. Суддя засудив його на кару смерти на електричнім кріслі.

ВІД ЧОГО ЗАЛЕЖИТЬ ЖИТТЯ НОВОРОДКА.

НЮ ГЕЙВЕН (Конетикот). — На зборах Фундація Терія в Єйльському університеті виступав сер Джозеф Баркрофт, відомий анґлійський фізіольоґ, з рефератом про те, від чого залежить дальше життя новонародженої дитини. Він доказував, що живучість дитини можна пізнати не по її зусиллях віддихати, але по скількості кисня в крові дитини.

Свої розсліди д-р Баркрофт починав на ягнятах, а потім продовжував на дітях.

КУПУЮТЬ ДИТЯЧІ ОБРАЗИ ДЛЯ МУЗЕЮ.

„Музей Модерної Штуки" в Ню Йорку закупив для своєї збірки 9 образів, мальованих дітьми. Діти-артисти мають від 9 до 13 літ життя. Всі їх образи були мальовані в школах „адміністрації поступу праць".

ЖОРСТОКА ПІМСТА.

Господар Шевалівка в Делятині, пов. Надвірна, довідався, що його жінка зраджує його з парубком Василем Крутим. Перед кількома днями приловив обох у своїй стодолі. Погрожуючи обом смертю, він привязав їх до платви і почав бити Крутого нагаєм, аж цей зімлів. Шевалівка відляв його водою і знову бив. Так повторяв кілька разів. Вкінці в очах парубка відрубав жінці руку.

ДИКИЙ ЖАРТ.

В селі Смолинці, пов. Рава Руська, прийшли кілька парубків до склепу Федора Тимчишина, де застали 16-літню доньку господаря, Еву. В часі жартів один із них запалив сірником фляшку з денатуровим спіртом, що стояла на ляді. Фляшка експльодувала і полуніднь охопила цілу дівчину. Від тяжкого попарення вона на другий день померла.

КОЛОМИЙСЬКА ПАНАМА.

З доручення прокуратора окружного суду в Коломиї арештовано інжиніра Моравеца, шефа повітової дорогової управи, в якій викрито недавно великі зловживання на шкоду державного скарбу. Закидують йому недбальство і брак нагляду над урядом, де господарив безконтрольно арештований недавно дорожник Володимир Думанський. Арештування інж. Моравеца викликало велику сензацію на цілому Покутті, де знали його як великого польського суспільного й туристичного діяча, що працював над польонізацією Гуцульщини. Крім Моравеца і Думанського арештовано теж доставця Кремера та припинено в урядуванні дорогового урядовця Кисілевського.

ЗЛОВЖИВАННЯ В ГРОМАДСЬКІЙ ГОСПОДАРЦІ.

Коломийський повітовий староста перевів люстрацію громадської управи в Камінках, пов. Коломия, і ствердив грошеві зловживання, яких допустився писар Мороз. Староста припинив його в урядуванні і справу передав прокуратурі.

СКІЛЬКИ ДІТЕЙ ПРИПАДАЄ НА ОДНУ РОДИНУ НА ЗАКАРПАТТІ.

Наше Закарпаття має найбільший природній приріст населення в середущій Европі. І так „Соціяльні Ревю" подає, що в 1934-35 р. на Підкарпатській Русі лише 4 відсотки всіх родин мали по одній дитині, 8 відсотків родин по дві дитини, 15 відсотків родин по три дитини, 20 відсотків — по чотири, 15 відсотків — по пять, 15 відсотків — по шість і 23 відсотки понад шість дітей. Словом, більша половина, бо 53 відсотки родин, має найменше пять і більше дітей.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ ФАЛЬШИВИХ „ОЧНИХ СПЕЦІЯЛІСТІВ".

Федеральний уряд почав кампанію проти нового рекету „очних спеціялістів", що представляють себе за знавців очних недомагань та стягнули за останніх 5 літ з населення краю коло 10 міліонів долярів.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦЯ.

Як звичайно довкільними шляхами через чужу пресу довідуємося про смерть відомого вченого, члена Академії Наук, Володимира Миколаєвича Перетца, що помер у серпні ц. р. в Казані. В. М. Перетц уродився 1870. р., габілітувався в київському університеті і присвятив спершу свою увагу українським памяткам літератури XVIII-го віку.Він був учнем славного А. Весоловського та Соболевського, цікавився головно драмою. При помочі великого порівняльного матеріялу він дав широку картину розвитку початків українського та російського театру, звязуючи його з розвитком в інших літературах. Як професор працював він у Києві, Петербурзі, Самарі та Казані і своїми викладами й творами мав великий вплив на своїх учнів, звертаючи їх увагу на українську літературу, якої за царської влади студенти не не знали. З його численних праць важніші про українські вірші та пісні XVI—XVIII. вв., досліди і матеріяли з історії давньої української літератури, про Слово о Полку Ігоря, про приповідки, про драму з доби Петра Великого про історію поетичного стилю в Росії, причинки до історії польського та російського народнього театру, про італійські комедії та інтермедії, виставлені на дворі імператриці Анни, тощо. Більшість його праць писана по російськи. Ті, що виходили в українських видавництвах, були писані українською мовою.

ЗАСУДИЛИ АДВОКАТА ЗА ОБРАЗУ СУДУ.

В городському суді в Сосніві відбулася розправа проти адвоката д-ра Гофмокля-Островського за образу суду. Після процесу проти Ґжешольського адв. Гофмокль-Островський в телеґрамі до суду, де заповів апеляцію, вжив образливих слів, за які потягнули його до карної відповідальности. Городський суд у Сосніві засудив його на місяць арешту і 5 зл. гривни. Засуджений зголосив апеляцію.

ОЗДОРОВЛЕННЯ СЛІПОГО З РОДУ.

Славний італійський окуліст проф. Нойшулер оздоровив 15-літнього хлопця, що мав катаракту обох очей і був сліпий з роду. Професор перевів на ньому чотири хірурґічні заходи і спеціяльне лікування. Хлопець видить тепер зовсім добре.

МИШВА В КОПИЧИНЕЧЧИНІ.

Язва пільних мишей навістила копичинецький повіт. В селі Яблонів землеплоди знищені на 75 проц. Такої язви не памятають найстарші люди.

СМЕРТЬ ДВОХ ЛАВРЕАТІВ НОБЛЯ.

Майже одночасно померла в Італії відома письменница Ґрація Деледда та в Еспанії відомий драматурґ Хачінто Бенавенте, обоє лавреати Нобля. Обоє вони відомі з імення, мало були відомі із творів. Повісти та оповідання Деледди почали перекладати щойно після її нагороди, шість літ тому. Зрештою вона залишалась письменницею тільки популярною в Італії, головно через те, що сюжети її повістей були взяті з Сардинії, звідти, де вона вродилась і де виховалась. Багато з них це побутові картини з селянського життя. Дебютувала вона вдатно такими творами як „Чесні душі" та „Шлях злого". Померла в 61 р. життя. Бенавенте один з найбільших еспанських драматурґів старшого покоління згинув із рук червоної міліції у Мадриді в 70 р. життя. Він дістав Ноблеву нагороду у 1922 р. і написав багато комедій.

ТРИ З СОТНІ.

Перед сімома роками розписав віденський медичний інститут ориґінальний конкурс. У подорож довкруги землі пішли 100 мандрівників по згори устійненій трасі. Вони мали перебувати в містах і околицях, відомих із своїх пошестей і недуг. В часі подорожі всі мали придержуватися відповідних гиґієнічних правил і харчуватися на підставі ріжних вказівок. Метою цієї мандрівки було доказати, що при відповідній обережности і здержливости ніяка епідемія не є людині страшна.

Як ми згадали — сто мандрівників пішли у світ. Заохотила їх до цього ще й нагорода у висоді 25 тисяч фунтів. Однак уже в перших роках 97 учасників цієї мандрівки щезли. Досі мандрують іще три загорільці: анґлієць Джордж Річардс, американець Франк Фідлінґ і француз Моріс Вальтон. На днях прийшли вони до Тексасу, перейшовши уже 160,000 км. і 81 ріжних країв. Траса визначена на 12 літ, отже залишається їм ще чотири роки скитальства. Перебували вони в околицях, де скаженіє чума, холера й проказа. Досі вони зовсім здорові.

МЛИНОК НА МУХИ.

Один селянин на Мазурах (Сх. Пруси) взявся ориґінальним способом виганяти мухи. Доведений до розпуки мухами, що тисячами літали в хаті, пішов зі синами до стодоли і приніс до кімнати млинок до чищення збіжжя. Відчинили вікно і пустили млинок у рух. Повстав такий вітер, що в короткому часі в. хаті не стало ні одної мухи. Те саме зробив в оборі та стодолі. Так повторив кілька разів і від того часу міг у хаті спокійно їсти та спати. Тепер в одній польській ґазеті радить робити так іншим селянам.

ПРОТИЖИДІВСЬКА АКЦІЯ.

В Скоморохах, пов. Бучач, хтось вибив у ночі шиби у всіх жидівських домах, ранячи при цьому каменем Сару Найфель. У звязку з тим поліція арештувала кількох українців.

КАРЛО РАДЕК ТАКИ АРЕШТОВАНИЙ

МОСКВА. — Вже від кількох тижнів кружляли по цілому світі вістки, що відомий большевицький діяч, колишній приятель Леніна й російський революційний діяч іще з паредвоєнних часів, Карло Радек, арештований совєтською владою. Тепер цю вістку потвердили офіційно самі совєтські власти. Арештували його за те, що на відомому процесі Зіновієва, Бухаріна та 14 інших большевицьких діячів, що їх пару місяців тому розстрілили, закинено Радекові звязки з троцькістами. Враз з Радеком є арештовані ще 19 чільних большевиків, яким грозить кара смерти.

МУСОЛІНІ ПОВОЛІ ДІЛИТЬСЯ ВЛАДОЮ.

РИМ. — Італійський диктатор Беніто Мусоліні, який є „вождом італійських фашистів", „премієром міністрів", „головою уряду", та має сконцентрованих у своїх руках кілька міністерств, починає поволі відступати свою владу іншим особам зо свого окруження. В Римі кружляють вістки, що небавом він зрезиґнує з кількох міністерств, а навіть премієрство міністрів відступить свому зятеві, ґрафові Чіяно. Колиб так сталося, то ґраф Чіяно буде прадоподібно наймолодшим премієром на світі, маючи всього 33 роки.

ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ ПЕРЕД ФАРМЕРАМИ.

РИМ. — Мусоліні виголосив перед 200 фармерами промову, в якій сказав, що незабаром може прийти на світі до конфлікту, в якому по одному боці стануть сили, що прямують до ладу й порядку, а по другому боці сили розкладу й анархії. До цеї боротьби закликав Мусоліні італійців бути готовими морально й матеріяльно.

СОВЄТИ ПОГРОЖУЮТЬ.

МОСКВА. — Совєтський уряд видав офіційний комунікат, у якому погрожує всім заінтересованим державам, що коли Німеччина, Італія і Портуґалія не перестануть скрито підпомагати еспанських революціонерів, то Совєти відступлять від зобовязання не втручатися до справ Еспанії і зачнуть собі піддержувати мадридський червоний уряд.

ІТАЛІЙСЬКО-НІМЕЦЬКІ БАЛАЧКИ.

РИМ. — В короткому часі італійський міністер закордонних справ, ґраф Чіяно, вибереться з візитою до Берліна, де переговорюватиме з Гітлером, міністром Нойратом й іншими німецькими передовиками. Поїздка ця має на цілі запевнити німців, що через девалюацію ліри італійці ще не затягнулися зовсім до французько-британського бльоку. Обговорюватимуть також справу Австрії, бо політичні кола припускають, що Австрія незабавом знову стане осередком всесвітньої уваги.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКІ ТЕРТЯ В ДАНЦІҐУ.

ДАНЦІҐ. — Німецькі власти ухвалили нову перевозову тарифу, яка значно обнижує ціну перевозу тих товарів, що йдуть до балтійських німецьких портів, головно до Данціґу. В той спосіб німці задумують стягнути до своїх портів усі ті товари, що пливуть з центральної Европи. Поляки зажурилися тим, бо це буде означати тяжкий удар по польській новозбудованій пристані, Ґдині.

ПЕРЕДБАЧАЄ СКОРУ СМЕРТЬ СТАЛІНА.

БЕРЛИН. — Берлінський відомий публіцист Шефер на сторінках часопису „Берлінер Таґеблят" передбачає скору смерть Сталіна. На основі достовірних джерел він каже, що тепер він уже цілком певно знає, що Сталін поважно хворий і що треба числитися з його скорою смертю. Шефер говорить, що з цим поважно числяться самі совєтські круги, не знаючи, кого поставити на його місце. Бо серед теперішніх большевицьких провідників нема ні одного, що мав би прикмети, потрібні диктаторові. Усіх сильніших людей, що виявляли якісь надзвичайні здібности, Сталін повистрілював. Тепер лишилася біля нього сама мірнота. Його смерть готова викликати замішання, що може потягнути за собою провал Совєтів.

СУДЯТЬ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ЛЬВІВ.—Перед присяглими суддями в Стрию закінчився цими днями великий політичний процес проти 15 молодих українців з Надітич, яким закидали приналежність до О. У. Н. Ця розправа відбувалася тайно впродовж трьох тижнів. Остаточно чотирьох звільнено, а 11 засуджено на тяжкі кари: Івана Процева на 6 літ, Івана Дудина на 5 літ, Миколу Федева на 5 і пів року, Василя Яцева на 5 літ і 8 місяців, Миколу Кіндія, сина Василя, на 5 літ, Андрія Мельничина на 5 літ і 8 місяців, Гриця Яцева на 5 літ і 6 місяців, Максиміліяна Іванова на півтора року, Миколу Мельничина, абсольвента ґімназії, на 2 роки, Василя Федева на 9 місяців, та Івана Духова на 7 місяців тюрми.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of tl Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МИ САМІ ПЕРЕШКОДОЮ

В дописі зо зборів відділових урядників із кількох відділів одної місцевости доносить нам секретар зборів, що там багато говорено про приєднування молоді до У. Н. Союзу. І стверджено підчас нарад між іншим таке, що в цій місцевості йдуть тепер роботи навіть дуже добре, та що працює й незле заробляє багато такої нашої дорослої молоді, що вже повинна би бути в рядах нашої орґанізації. Та, на жаль, її нема. Якаж причина того?

Секретар допису, намагаючись на це відповісти, подає, що вже самі такі голоси, які доводилося чути на згаданих зборах від деяких членів, а навіть і від урядників, вистарчають, щоб відштовхнути молодь від своєї доброї, чесної й патріотичної орґанізації. Бо ось нарікають на нашу організацію не якісь необізнані добре з орґанізацією члени, а таки самі відділові урядники, себто ті, що з уряду повинні би мати настільки почуття відповідальности, щоб принаймні говорити правду про свою орґанізацію та щоб не ставити до неї таких вимог, яких ми не відважилисьб ставити до таких асекураційних компаній, що мають сотки міліонів капіталу. А вже хто як хто, але урядники по відділах таки повинні почувати себе до обовязку боронити чесне імя організації, й не говорити, що орґанізація „здирає" чи „використовує" своїх членів. Бо використовувати можуть хіба такі компанії, де нагарбані таким використовуванням зиски йдуть до кишень одиниць, ідуть на величезні платні для тих урядників, що держать компанію в своїй контролі. А в У. Н. Союзі не може бути мови про використовування членів, бо нема таких, що хотілиб використовувати і могли мати з такого використовування якусь користь. В У. Н. Союзі є тільки чесна господарка, себто є таке господарювання, яке дає ґарантію, що У. Н. Союз виконає всі ті зобовязання, які на себе взяв. Це одиноке є рішальним чинником у нашій господарці, а ніщо інше. І найвища пора, щоб ми це вже раз усі порозуміли, і щоб не допускали до таких неслушних закидів, що Союз „здирає", що Союз „кривдить". Бо У. Н. Союз іще нікого не скривдив, ні кривдити не хоче. Він хоче тільки дати своїм членам певне забезпечення. От і все. А хто цього не хоче розуміти, той шкодить нашій організації, бо ширить про неї цілком несправедливо неславу. Він відтягає від неї нашу молодь, бо вона, наслухавшись нарікань старших на Союз, не хоче потім навіть слухати про приступлення до нього. А тим чином така непатріотична робота старших може згодом довести до того, що така гарна інституція як У. Н. Союз може щоправда існувати як сильна фінансова інституція, але перестати існувати як інституція — українська. Бо як українська буде вона далі тоді, як дістане українську молодь. А коли так, то чому відганяємо цю молодь своїми нерозумними нарікланнями на Союз?

ЛІТЕРАТУРА Й ПОЛІТИКА В СОВЕТСЬКІЙ УКРАЇНІ

II.

Українська література під комуністичною владою перед „ґенеральною лінією" (до 1929 р.) поза неминучим впливом компартії всеж мала своє власне обличчя. Українські письменники - комуністи і некомуністи хотіли творити **українську** літературу, а не відділ „всесоюзної літератури". Москві не було це до вподоби. Москва повела боротьбу прти „національних ухилів" в українських письменстві. Неодин з комуністичних українських поетів мусів „каятися" Але в Москві не вірили вимушеним покаянним заявам. Як прийшов пригожий час, московський центр завдав страшних ударів діячам української літератури. Яка це була підла і кривава помста, читаємо в доповіді диктатора над Україною, Постишева. Щоб знищити українських письменників, їм пришито білими нитками Обвинувачення, що вони задумували терором боротися проти большевицької влади. Постишев у своїй промові на зїзді письменників України говорив 1935 року:

„Цілком безплідні в области мистецької творчости Досвітні, Хвильові й инші стали на шлях терору. Від боротьби проти соціялістичного будівництва мистецькими образами вони перейшли до боротьби обрізами (врізані рушниці. — З. П.), наганом (револьвер. — З. П.). Ось, приміром, уривок із зізнань одного з найзапекліших контрреволюціонерів - націоналістів — Влизька (Влизько був комуністом, його розстріляно в Києві в грудні 1934 р. — Ред.):

„Від кінця 1929 р. я входив до складу фашистівської української націоналістичної організації, куди я був залучений письменником Гео Шкурупієм"...

Другий письменник - комуніст, Куліш, теж мусів **„признатися"**.

Те, що недавно Сталін зробив у Москві з Каменевом і Зіновієвом, примусивши їх „признатися", що вони мали намір убити Сталіна та інших комісарів при владі, Постишев виконав в Україні расіще. В советській пресі був видрукуваний лист українського письменника Епіка, писаний з арешту до Постишева (Епік теж комуніст!):

„Підготовляючи терористичні акти, ми з безневинним виглядом запевняли партію в своїй відданості й чесності і впродовж багатьох років грали такі ролі, у порівнянні з якими діла розбійників з великого шляху є зразком чесности й гуманности. Я розумів, що наймилостивіший присуд пролетарського суду — зробити зі мною так, як роблять зо скаженою собакою, знищити, як сапного (сап — носатина. — Ред.' коня, вийняти з тіла суспільства. Комуністична партія великодушно повірила моєму каяттю. Партія подарувала мені життя, давши мені цим найбільшу з усіх можливих нагород землі — права на життя, на радість праці".

Уважаємо, що наведених прикладів досить для того, щоб уявити собі, в яких обставинах доводиться жити і працювати українським письменникам під советською владою. Не диво, що українські поети складають „пісні" про Ворошилова, про Буденного, про Якіра, пишуть „пісню-рапорт" до Постишева і т. д. Це вже не література, а танець медведя на розжареній сковороді.

З. П.

З ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ В РІДНІМ КРАЮ

Наша Східня Галичина живе вже більше як рік під знаком так званої **„нормалізації"**. Це таке якесь диво, як була колись, іще з кінцем минулого століття, так звана **„нова ера"**. Минулого року міністер президент Косцялковський зробив з провідниками партії УНДО договір, по думці котрого вони, зглядно вибрані за дозволом уряду посли, мали „устосункуватися позитивно" до інтересів польської держави, а зате уряд мав полагодити найконечніші потреби українського населення Східньої Галичини. І треба признати, що вибрані на підставі того договору українські посли з Галичини сповнили вповні свої зобовязання: вони виголосили заяву льояльности в соймі і голосували не лише за буджет взагалі, але і спеціяльно за буджет військовий. Недавно знову представники головних наших інституцій заявили, що будуть підпирати справу „пожички оборони народовей", дарма, що „Діло" дуже протестувало проти тої назви „народовей", бо та оборона повинна бути обороною цілої держави, а не лиш одного, панівного народу.

Зпочатку запанувало між українцями велике вдоволення, але польська преса згори остерігала „русинув", щоб не дуже зопалювалися, бо то є „омана". І вона мала слушність, бо й справді з великої хмари обіцянок упав дуже малий дощ. Це мусіла стверджувати і сама українська парляментарна репрезентація на своїм засіданню, що й однозгідно сила в пресі. Очевидна річ, що й українська преса також мусіла ствердити той прикрий факт, що з грімких обіцянок нічого не вийшло. На це вказав виходячий у Варшаві „Бюлетин Польско - Україньскі", підносячи **ненаситність** українців тай іще і ту обставину, що чейже українці обходять останніми часами ріжні національні свята і всякі інші імпрези, та що ніхто їм не робить у тому перешкоди.

В тім твердженні є багато правди, але й багато неправди, про яку можна легко переконатися, читаючи вже саму галицько-українську пресу. Іменно всіляких великих перешкод при влаштовуванню національних свят є дуже багато, як про це можна майже щоденно у нашій краєвій пресі читати. А хоча часто і дозволяють на такі свята, то рівночасно роблять ріжні трудности, не позволяють на реферати, не допускають людей з інших сіл або повітів і т. і. Взагалі наша краєва преса зазначує майже одноголосно, що в кожнім повіті ведеться супроти українців інша політика, а що дозволяється в однім повіті (наприклад шапки мазепинки), це забороняється в іншім.

Та всеж таки треба признати, що національний рух на низах має тепер значно більше простору, ніж це було перед „нормалізацією", хоч, як уже зазначено, не обходиться і без труднощів. В краю відбуваються великі і пишно заранжовані національні свята. Про величаве **„свято селянки"**, що відбулося в Коломиї, читачі вже певно знають. А подібних свят, під ріжними назвами, відбулося вже багато. Є це здвиги Соколів, або Каменярів та Лугів, а дальше свята, влаштовувані відділами „Союзу Українок". І та жіноча організація уладжує гімнастичні пописи своїх членниць. В тих пописах бачимо щось цілком нове, а саме участь у гімнастичних вправах та в маршах не лише молодих дівчат, але й газдинь, і то навіть старших. Є це такий додатний прояв, що його не можна навіть достаточно оцінити відразу. Цеж маширують і впралюють навіть старші газдині котрі, як звісно, є дуже консервативним матеріялом. Позискання їх активної участи в національній роботі є величезним народнім „плюсом", бо аж тепер можемо з повним довірям глядіти в нашу національну майбутність, коли будемо мати за собою зорґанізовану і ту більшість народу, яку творять власне жінки.

Як це доказала недавня „Олімпіяда" в Берліні, фізичне виховання народу грає в кожній модерній державі велику ролю. Ту ролю виконують гімнастичні та спортові товариства. Як в інших народів, так і в нас зорґанізувалися для поодиноких функцій окремі товариства. Наші давніші гімнастичні товариства, як ось „Січі" і „Соколи", займались і гімнастикою і спортом і навіть пожарництвом, що для сільських громад було надзвичайно пожаданим. Польський уряд порозвязував всі „Січі", а іншим гімнастичним товариствам, то є „Лугам" і „Соколам", приказав викинути пожарництво з їх статутів. Щодо справ спортових, то в тій цілиі повстали теж окремі товариства, і це є справді дуже раціональне поступовання. Але це не перешкоджує, що й наші гімнастичні товариства, „Січі" і „Луги", мають у своїх статутах також постанови, котрі припоручають їм займатися також і спортом, що бачимо передовсім у товариствах „Каменярів".

Тим разом займемося трохи більше цими товариствами, котрих урядова назва звучить: „Товариство української поступової молоді ім. Драгоманова, Каменярі". Про організацію цього товариства була в „Свободі" більша стаття. Каменярська організація поширила свої союзи на 26 повітів і начислює тепер 240 місцевих союзів і 11 повітових. У тих союзах є зорганізованих 12,000 членів. Каменярська Організація має 85 дружин копаного мяча (футбол), 30 легко-атлетичних секцій, 34 лещетарських, 25 секцій відбиванки. Крім того в багатьох союзах вправляють на дручку і на поручах 120 місцевих союзів, вправляють ритмічні вправи. Минулого року відбулися 7 повітових спортово-руханкових курсів для підготови місцевих інструкторів. Відбулося 7 повітових каменярських здвигів та 125 районових і місцевих спортових свят.

Самоосвітні секції існують при 104 союзах. Каменярські бібліотеки мають 2,572 книжок ріжного характеру. Аматорські гуртки існують при 45 союзах, хори при 20. Два союзи мають свої орхестри (Балинці, пов. Коломия, духову і Братишів, пов. Товмач, мандолінову).

Місцеві Союзи відбули минулого року 130 академій, 124 аматорські вистави і виголошено 231 рефератів. Усі самоосвітні секції підготовляли своїх членів до каменярських іспитів.

(Кінець буде).

НАЦІОНАЛЬНА ГОРДІСТЬ

У стародавніх українців завше жила в нутрі гордість із приналежности до своєї нації і почуття своєї культурної вищости над сусідами. Почуття зрештою оправдане, коли пригадаємо собі, що довгі віки Київ був освітнім осередком для цілого сходу Европи, що українською мовою появилася перша друкована кирилицею книжка (в друкарні Швайпольта Фіоля у Кракові 1491 р., „Осьмогласник"), видана мабуть заходами львівського братства, що український учений Мелетій Смотрицький був автором першої словянської граматики з 1617 р., яку майже 250 літ вживали до всіх не лиш українських, але й московських школах, таксамо зукраїнщений німець Інокентій Ґізель, ректор Київської Академії, написав підручник історії, що його теж понад 200 літ уживали по школах всеї східньої Европи. І ще багато інших фактів можна би було навести на доказ провідної культурної ролі України на сході Европи. Тимто зрозуміла та гордість на приналежність до свого народу серед наших князівських і козацьких предків, гордість, що знаходила свій вислів навіть супроти Московщини у XVIII. віці. В одній віршованім творі з того часу персоніфікована Україна гідно пояснює Московщині, що вона зовсім нічим не гірша від неї, бо навіть Московщина не моглаб її завоювати, а це вона сама, Україна, добровільно визнала владу царя, а не Московщині. Тут іще бренять відголоси тої слави, про котру свого часу співав поет „Слова про похід Ігоря", у якого цілий світ і німці і венеціяни і греки і моравани" восхваляли славу українських князів. А монах, панеґірист князя Острозького, порівнював його за його перемогу над московинами під Оршею 1512 р. то з Олександром Македонським, то з лицарями хрестоносними. Така свідомість своєї культурної вищости просякла і найглибші верстви населення. Мало не кожна козацька дума кінчається рефреном у честь героя, що його „слава не вмре, не поляже".

В почутті такої гордости і певности себе могла існувати українська держава. З занепадом культурної переваги прийшла і катастрофа держави. Тому одним із найважніших сучасних завдань українського громадянства являється праця над культурним піднесенням нашої нації, а в першу чергу над навязанням перерваних ниток давної традиції. При цій роботі особливу ролю відограють матеріяльні здобутки минулої культури, отже популяризація памяток старої української літератури, охорона мистецьких творів та опіка над їх збереженням як особливо і над збереженням памяток наших визвольних змагань та відродження взагалі, що виконує під цю хвилю Музей Визвольної Боротьби України в Празі.

Д. Чорниш.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(25)

Тепер ось вони обидва з батьком зовсім близько коло стації. Маширують дві роти зі „штихами на смірно". Спереду офіцери з голими шаблями. Зправа пруги рейок врізалися у землю й обросли буряном. По них старі вагони з написами: Ю. З. Ж. Д.

Ще далі „добрі" вагони. На них винтажать корови, коні, людей. Кортіло Володькові підійти до тої метушні ближче і все докладно оглянути, але мало було часу.

Ишли ввесь час по гострому дрібному камінню, тому відчував прикрий біль ніг. За тіснотою навіть не міг іти тудою, де хотів.

У місті, що здушене невеликими, але гарними, горами, — тісно, рухливо, гамірно. Їздять авта. Кожне з них напхане військовими. Особливо кидаютьcя у вічі юрби „золотопагонників". Здавалось, вони зійшлися сюди з цілого фронту.

Але крамниці скрізь відчинені і скрізь іде гарячкова торгівля. У Володька виникає таємний задум, який в коротким часі розростається в непереможне бажання. Повстав він і розріся до неймовірних розмірів, коли проштовхувалися з батьком через ринок і проходили повз крамниці з дешевим взуттям,

І як його не згадати про чобітки, коли ноги так порепані, так підбиті. Хай би хто спробував не згадати.

На ринку Матвій купив цілий хунт грушок. Знов нечуване і зухвале марнотравство. Видно, Матвій порішив: хай все гине, коли так!

Знайшли шматок вільнішого місця у куті ринку, сіли і смакують грушки. Володько слухає, як співає в ногах біль і думає про чобітки не вилазить з голови. Напроти брудна, з заялозеними дверима, крамничка. Там знана Рухля продає гнилі оселедці, смердячу тараню, коломазь та сіре мило. Запах від такої крамниці надзвичайний.

Ось вони доїдають грушки... Матвій, видно, готується вставати та відходити. Він же ще мусить накупити „дещо до хати". Володько рішається на останнє. Будь що будь, а сказати він мусить.

— Тату! — обережно, з прищуленими від ніяковости очима, каже Володько.

— Ми там проходили коло крамниць... Бачили ви, які там добрі юхтові чобітки висять?

— Ну, так що?... Хіба тут мало тих юхтових чобіток?

— Я... Мені... Ви знаєте, тату... Я так попідбивав собі ноги... Ах, так болять отут коло пальців. Дивіться... — і він навіть одну ногу підняв і показав батькові. Підошви попухли, деякі пальці попідбивані. Найменший підзився й щемить, як халера...

— Так, знаєте, мерзнуть ноги, як виженеш „на росу".

Підняв голову і дивиться благальними очима на батька. Очі такого насуплені. Зирнув на нього сина і каже: — Ну, а як жеж хотів? Тиж не панич і батько твій не пан...

— Ніїі... Я знаю... Але колиб я мав якінебудь паршивенькі шкорбунці...

— О-ооо! Ще чого заманулось...

— Думаєте, я так багато хочу? Ні. Мені якінебудь чоботи... От і все.

— Хм... Думаєш, то не багато. Чоботи, думаєш, за се, за те, купиш... А думаєш, колиб і купив... То що? Отак відразу в росу їх... Довго той чобіт видержав би тобі...

— Ні. Я буду їх шанувати. Куди не треба, не взую.

— Ну, той купляти ще не потрібно. Мені гроші он на викуп купчі, на сплату банку потрібні... Тиж знаєш...

— Тату!...

— Не мороч! Не маю я грошей. Не буджу я сто рублів тобі на чоботи міняти. Ходім!... Вже пізно...

І батьков став. Володько не хоче підніматися... Пробує перечити...

— У вас же є дрібні...

— Дрібні... Дрібні. — То і треба їх ще тих дрібних дома. Он мушу дещо купити і по дрібних.

— Але таату! — канючив Володько. — Мене так болять ноги. Так болять. А за щож я ціле літо оті корови пас? — осмілився він навіть такий гострий кинути докір.

Батько скривив уста в подобу усмішки. Це дещо підбадьорило хлопця.

— А я? — сказав батько. А я за що ціле літо орав, сіяв, косив, до клуні возив? За що — га? Ходімо! Нічого тут гадурати!

Ой — ей! Видно, що з Володькової витівки нічого не вийде. Встав.

— Ет, тату! — вирвалось у нього. — Мені навіть до дому не хочеться йти. Яж хочу одні тільки чобітки. Якінебудь, погані, самі найдешевші... Ось війна їде!...

— Еет!... Дурню ти! Війна Все тобі з війною лізе. Тобі одно в голові, а мені тисяча...

Вже йдуть. Володько дуже невдоволений. Він обережно ступає по камінцях, сичить, коли попадає на гострійший... Думи його прикрі, докірливі. Так завжди. Бігай, бігай, дерися... Раненько вставай, мерзни, мокни, а коли купити що... Ну... Хоч до нужних йди...

Батько йде зпереду, рівно тримає голову, плечі трохи сутулуваті. Він думає. На чолі виграють зморщки.. „Втрата, то втрата... Самого коштували ті корови більше... Але маломуж чоботи таки потрібні. Все одно, не тепер, то в четвер, а купити мусиш. До зими може не подре, а тут за одним заходом"...

Але вони вже досить далеко від дешевих крамниць відійшли. Вертатися? В інших, що на Широкій вулиці, крамницях дорожнеча... Там хіба сама офіцирня купувати може.

— Відлупитиб тебе треба! — чомусь виривається у батька. Він майже сердитий на сина, що той нагадав йому таку неприємну річ. — Ну, то ходім вже... Може що виберем.

Володько зрадів. Він зовсім неображений отим „відлупити", хоча і не почуває за собою ніякої провини. Коли вертатися на ринок, навіть ноги перестали боліти.

Виявляється, що за зовсім драгтивенькі чобітята з поганої підробки юхту, пришитих до старих порепаних халяв „знайомий" жидисько хоче пять рублів.

Матвій відразу хотів плюнути, жбурнути ті шкарбуни жидові межи очі і піти. Мовляв, на коровах втратив, то не буде груби суму на таке дрантя видавати.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОТРЕБА ОРГАНІЗОВАНОСТИ.

Вже другий десяток літ добігає, коли український нарід створив був собі свою власну державу. Під напором наїздників зверха і під впливом ріжних розкладових елементів зі середини, вона мусіла упасти. Очевидно, хоч наша держава офіційно перестала існувати, то в серцях і в умах українського народу вона дальше існує. Український нарід хоч був змушений відступити перед переважаючою силою наїзників, хоч а очах ворогів був побіджений, то в дійсности не піддався. Він далі бореться і буде боротися за свою волю так довго, аж доки не осягне своєї цілі.

Щоби боротьба була успішна, вона мусить бути загальна, плянова, організована. До того конче потрібно, щоб ми в першій мірі самі себе пізнали і зрозуміли. Бо щойно коли ми себе добре зрозуміємо, зникне у нас політичне тертя. Другою перешкодою на шляху до нашої організованости є наші боротьби на релігійнім полі, що ми їх зводимо зі собою. Колиб ту всю енергію, яку ми витрачуємо на поборювання самих себе, ми зужили на боротьбу проти властивого ворога, то Україна не стогналаб у ярмі наїзників. Тому перестаньмо бути нетолерантні. Зрозуміймо, що кожному його віра є найдорожча.

Нинішня дійсність завтра стане тільки спогадом і перейде до історії. Зновуж нинішні гадки ми укладаємо так, щоб вони стали ділами завтра. Тому глядім, щоби наші нинішні почини не були такі, щоб їх жалувати завтра.

Політичне положення таке, що вже неначе чути гуркіт грому, запах сірки і крови. Ми всі знаємо, що надходить день порахунку. Прийде свобода для тих, що зуміють за неї постояти, а неволя для тих, що були неприготовані, незорганізовані. Ми бачили і бачимо, що тільки зорганізований нарід сьогодня має значіння. Тому всі, без ріжниці партійні чи релігійні переконання, ми мусимо єднатися в одно політичне тіло, з' спільною метою, щоби збудувати собі свою власну домівку, свою державу. А збудувавши її, щоб ми постаралися влаштувати її в середині так, щоби вона була для всіх вигідна.

У нинішній боротьбі за незалежність ми повинні теж споглядати на приклади інших народів і від них учитися, як здобувати свою волю. Погляньмо на Америку. Якраз минуло 160 літ, як репрезентанти тринадцятьох американських стейтів зійшлися були разом і заявили, що їх спільні інтереси вимагають, щоб скинути панування Англії над собою. Це було започаткуванням нинішніх Злучених Держав Америки. У своїм проголошенню незалежности вони говорять: „Ми твердимо, що всі люди є створені рівними і наділені правами, яких ніхто їм не має права забрати. А тими правами є: право до життя, право до свободи і право до щастя. Для заневнення цих прав настановляється владу, що опирається на народі. А коли та влада стане шкідливою, то тоді нарід має право скинути її й установити собі нову, власну владу, яка буде дбати про забезпечення щастя свому народові".

Але ті слова, хоч які правдиві, хоч як чудово висказані, булиб осталися тільки красною фразою, колиб американський нарід був не попер їх ділами, не окропив їх власною кровю. Свободу збудується не при зелених столах, як декому здається, тільки в окопах, а ціна її є здорова, незогнила кров. Американська армія в боротьбі за незалежність нераз була побита, нераз бракувало їй одежі, обуви і харчів і нераз серед найгострішої зими вона кровю значила свої сліди, а проте вона духа не тратила, не піддавалась. У висліді її зусиль покладено основи для Злучених Держав, що нині є наймогутнішою державою на світі.

Такі і їм подібні змагання ми теж повинні мати перед очима, а не будемо попадати в зневіру. Побідити і заснути на лаврах — то програна. Зате, хоч програти бій а не піддатися, це побіда.

Адв. В. Кузьма,
Нюарк, Н. Дж.

ПОДЯКА.

Тому, що в „Свободі" оповіщувано статті й заклики до збірки на фонд видання моїх творів, складаю отсею дорогою подяку комітетові в Пасейку та всім жертводавцям, що дос надіслали свої жертви, зокрема товариства при Укр. Прав. Громаді в Пасейку.

Особлившу подяку складаю хорові ім. Лисенка при цій громаді за це, що взяв на себе труд і поставив дня 4. жовтня ц. р. на сцені мою драму „На Рідну Ниву", з чого часть приходу в сумі $38.00 призначено на видання моїх творів. Зокрема дякую всім особам, що взяли участь в грі: паням Мр. Мусійчук і Ан. Гірчиця п. И. Сагайдакові, І. Дидьові, С. Хомякові, І. Живіцькому; панночкам: Р. Сагайдак, С. Сосонці, А. Скоробогатій, К. Ховзун і молодцям: С. Давидовичеві, М. Качурові, І. Процовичеві, Костеві, Молодовичам, С. Голутякові, І. Паробієві і малому Л. Тимочкові.

Таку саму подяку складаю і Урядові Парохії: З. Віхтеві, Т. Скоробогатому, М. Тимочкові, І. Живіцькому, С. Давидовичеві, И. Сосонці, В. Сметані, П. Мікулі, В. Молодовичеві, Л. Сисиному, В. Роздільському і М. Костеві. (огол.)

о. Степан Мусійчук,
Пасейк, Н. Дж.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених А. У. Організацій м. Філядельфії.

На чергових зборах Злучених А. У. Організацій з дня 25. вересня б. р. вирішено такі справи:

1) **Фінансовий звіт Першої Українсько - Американської Олімпіяди.**

Після звіту Комітету Олімпіяди, яка відбулася у Філядельфії дня 7. вересня б. р., стараннямн Ліґи Молоді П. Америки та Злучених А. У. Організацій м. Філядельфії — загальні приходи Олімпіяди виносили $752.06; загальні розходи Олімпіяди $805.56; недобір $53.50. Недобір покрили Злучені Молодечі Клюби м. Філядельфії.

На покриття видатків Олімпіяди Ліґи Молоді П. Америки зложили суму $90. Збори рішили висказати признання Управі Злучених Організацій та Комітетові Олімпіяди за вміле та успішне переведення спортового свята молоді.

2) **Листопадове Свято.** Листопадове Свято відбудеться у Філядельфії в неділю, дня 1. листопаду, старанням Стрілецького Гуртка ч. 1. Збори доручили Управі Гуртка поробити усі старання для успішного переведення свята.

3) **Конгрес Обєднання.** На конгрес Обєднання, який відбудеться в місяці грудні, рішено вислати трьох представників старшого громадянства — трьох представників від жіноцтва і трьох від Молоді. Делеґатами вибрані громадяни: М. Головатий, Т. Хемій та М. Пасічник. Делеґатів жіноцтва мають вибрати жіночі товариства, а представників Молоді Злучені Молодечі Клюби. На покриття коштів делеґатів призначено $20 з каси Злучених Організацій.

Доручено управі скликати окремі наради усіх земляків для обговорення усіх справ, які мали би бути порушені на конгресі від філядельфійської громади.

4) **На політичних вязнів.** До управи Злучених Організацій передав гром. И. Мелендович суму $15 для пересилки на допомогу політичним вязням. Згадана жертва, це частина приходу з пікніку гром. Мелендевича на його фармі. Суму $15 переслано на згадану ціль чеком Злучених Організацій до Обєднання.

5) Тов. ім. І. Франка, від. У. Н. Союзу, запрошує все громадянство до участи в ювилейнім святі товариства, яке відбудеться в неділю, 18. жовтня б. р., в Українській Галі.

Управа Злучених А. У. Організацій м. Філядельфії.

Нервова.

— Ах, моя дорогенька, — каже пані Амрозова приятельці — щоби ви знали, яка я стала нервова й розсіяна. Вчора, наприклад, цілої пів години держала я над парою, щоб отворити, заадресовану до мого чоловіка... почтову кореспондентку!

ЗІЗД УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ.

Зізд Української Стрілецької Громади відбудеться **в неділю, дня 18. жовтня б. р.,** в год. 10-тій рано **в Нюарку, Н. Дж.,** в галі під ч. **249 Court Street.**

Управа Укр. Стр. Громади.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Союз Українок при народній праці.

Ще ніколи не завелося дітройтське громадянство на дбайливо виведених імпрезах жіноцтва. І до нині мило згадують „Вечір на Україні" (який з великим моральним і матеріяльним успіхом відбувся в Інтернешенел Сентер), або цьогорічне Свято Матери, з котрого дохід вислано на українські сироти. Відділи Союзу Українок стараються зазнайомити чужинців з українською справою, з українським мистецтвом й з українською літературою, й у тій цілі, не зважаючи на труди, получені з такою працею, обєднуються разом і спільними силами прямують до одної мети. Як відомо українському громадянству жіноцтво старається призбирати тепер трохи фондів на закупно українських старинних річей до американського музею. Чехи вже давно подбали про це, хоч їх є менша скількість у Дітройті. Отже щоб не остатись позаду інших національностей, три відділи, а це 5, 23, 26, Союзу Українок дають 7. листопада у Інтернешенел Сентер „Баль українською ноші". Гарніщі з костюмів будуть нагороджені вартісними дарунками, бо комітет, якого головою є п. Анна Стецко, заздалегідь подбав про це.

Тому просимо дітройтське громадянство не забути на той день. А дальші інформації будуть проголошені в пресі.

М. Бойко.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Спільними силами.

Треба занотувати дуже відрадну подію. Ото цього року буде в Шікаго одно, спільне святкування Першого Листопаду.

Були вже давніше такі спроби до обєднання. Змагала до цього молодь, але зустрічала в своїх змаганнях перешкоди з боку старшого громадянства, а властиво з боку ріжних місцевих організацій, що поділені між собою через релігійні, політичні чи інші переконання. Тепер на поклик молоді зійшлися делеґати сімох груп і вирішили влаштувати спільне свято. На другі збори в цій справі прийшли представники більших політичних, Союзових і церковних угруповань. І треба тут дати признання старшій генерації, бо її представники, що прибули на збори, одобрили змагання молоді й прибіцяли поміч та поручили їй віднестися до громадянства, щоб воно поперло її акцію. Треба зазначити, що організація Гетьманців Державників, що вже була проголосила своє свято, з огляду на пропозицію молоді, його відкликала і прибоцяла кооперацію.

Комітет Молоді для влаштування Листопадового Свята апелює отсим до громадянства, а зокрема до молодечих відділів ріжних угруповань, щоб вони старалися бути заступленими в Комітеті. Памятаймо, що спільними силами здобудемо собі тут лекше пошану і признання. Святочний концерт відбудеться дня 1-го листопаду в школі Шопена, а дохід буде призначений для інвалідів.

За Комітет Молоді для Листопадового Свята:

А. Олеськів, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Л. К. — Зібрана сума є така маленька, що якби Ви хотіли заплатити за оголошення про цю родинну подію, то треба булоб два рази стільки заплатити. Ми відступаємо місце в нашій газеті на всякі згадки про весілля, уродини, хрестини і тим подібні родинні події наших громадян, але тоді, коли при забаві зібрано хоч трохи більшу жертву на якусь добру і народню ціль. Але ті жертви не можуть бути вже аж надто дрібними. Як жертвував ювилят, то де ділися гості? Вони теж могли дещо додати, як не на забаві, то пізніше.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

АЛЕНТАВН, ПА.

Жінки на добрі цілі.

Союз Українок, від. 40, пошанував память покійної Анастасії Рибакової, призначуючи $10 на добрі цілі, а то по $5 на „Жіночу Долю" і Рідну Школу. Теж призначено $25 як допомогу вдові Анні Котик, добрій громадянці, що завжди жертвувала на народні потреби, а тепер, потерпівши через депресію, осталася з двома дітьми без відповідних засобів до життя. Добровільними жертвами зложили жінки на ту ціль $7. Разом $32.

Софія Саврук, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. жовтня, в годині 8-мій вечір, в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та вул. Маємо важні справи до полагодження. Приявність кожного члена є конче потрібна. — Д. Костишин.

ПОРТ, ДЖЕРВІС, Н. Й. Тов. „Нова Зоря", від. 88, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, зараз по Богосл., в церковнім поміщенню. Не приявний член підлягає карі згідно з ухвалою. Особисті порахунки на бік, а справа товариства має бути як слід виповнена. Тому в останне напоминаємо, що байдужність декотрих членів шкодить товариству. Коли хочемо бути членами справдішними, то мусимо пошанувати самих себе й свою честь. — Іван Голодинський, секр.; о. Д. Микитяк, орг.

ЧЕСТЕР, ПА. Урядники Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляють всіх своїх членів, що триквартальні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в год. 1:30 пополудні, в гали парохіяльній, 3-та і Гарвік ул. Просимо членів прийти на означений час. Напоминаємо членів, щоб старались привести нових кандидатів до Бр. і У. Н. Союзу, а особливо наших молодих хлопців і дівчат, та своїх дітей. Звертаємо увагу батькам, щоб агітували між молоддю бути асекурованими в У. Н. Союзі. — М. Ковальчук, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 176, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в понеділок, 12. жовтня, в годині 7-мій вечір. Також повідомляємо членів, що четвертий квартал наступив, а ще ані одного члена не приєднано до нашого відділу. Отже короткий час, але ще є досить часу, щоб вписати хоч своїх дітей. — Отефан Дзордзевич, предс.; Петро Бабяк, фін. секр.; Стефан Дячишин, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться у вівторок, 13. жовтня, в годині 7-мій ввечір, в гали парохіяльній. Кожний член має явитися на ті збори і заплатити свої вкладки. — Микитинський, предс.; Антонів, секр.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(25)

З піднесеним угору ножем Тарзан ускочив в колибу, в якій сподівався віднайти сліди або причини цеї хижацької смерти. В колибі було темно і глухо. Він ступав обережно попід стіни колиби з піднесеним ножем, готовий кожної хвилини відперти напасника. Одначе в колибі було глухо мов у могилі. Тільки носом він чув сильний запах леопарда.

Не запримітивши нічого, він вибіг на двір і, вирвавши одному чорному смолоскип з рук, подався назад до колиби. Тепер колиба виглядала трохи привітніше. Одначе всетаки він не знайшов у ній ні живої душі, ні якогонебудь звіра. Це все почало його непокоїти. Він не знав, чим це все собі пояснити, не знав, з якої сторони заатакує його хижацька смерть.

Він почав тепер концентрувати свою увагу на порозкидані предмети. В одному куті він побачив купу соломяних рогіж. Підійшовши до них, одним рухом він розтрутив їх по долівці. З під них показалася кожа великого плямистого леопарда. Тарзан підняв кожу і почав її зі всіх сторін обережно оглядати.

Під головою леопарда, що була ціла збережена, виднівла велика діра, крізь яку могли визирати людське лице. Збережені були також лапи леопарда й на них видніли чотири гострі, сталеві пазурі. Отже це була хижацька смерть! Але мертва кожа леопарда не могла вбивати. Ця кожа була тільки прикриттям для справжнього справника.

Холоднокровність.

До кабінету професора вбігає перелякана наймичка: — Пане професоре! Сталося велике нещастя! Я згубила дитину в огороді!

Професор (спокійно): Згубила Ганя? То на першого стягнеться Гані з платні.